МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РСО - АЛАНИЯ

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА № 50 им.С.В.МАРЗОЕВА

"РАССМОТРЕНО"	"СОГЛАСОВАНО"	"УТВЕРЖДЕНО"
на заседании МО учителей осетинского языка и литературы Руководитель МО Адеева Ф.И. Протокол № 1 от 28.08.2023 г.	Заместитель директора по УВР Шаповалова С.Э. Приказ № 1 от 05.09.2023 г.	директор МБОУ СОШ № 50 им.С.В.Марзоева Бурнацев А.Т. Приказ № 1 от 05.09.2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Осетинский язык (как второй)»
для 9 класса
на 2023 – 2024 учебный год

Пояснительная записка

Курс обучения осетинскому языку (как второму) в основной школе (5-9 классы) и полной средней школе (10-11 классы) характеризуется личностной ориентацией языкового образования, реализацией всех основных современных подходов, входящих в личностно ориентированную парадигму образования: деятельностного, коммуникативного, социокультурного / поликультурного (обеспечивающего диалог куль- тур), компетентностного, средоориентированного подходов. Современное общество требует разностороннего развития личности человека, в том числе его коммуникативных способностей, облегчающих вхождение в мировое сообщество и позволяющих успешно функционировать в нем. Принципы гуманизации и демократизации общества самой большой ценностью провозглашают наличие развитой, образованной личности, способной жить и творить в условиях стремительно меняющегося мира.

Поэтому значение владения несколькими языками, в том числе осетинским, трудно переоценить. Один из древнейших индоевропейских языков, генетически связанный не только с иранской, но и славянской, романской и германской языковыми группами, сохранивший огромное количество общих для этих языков черт, способен облегчить, в том числе, понимание структурных особенностей других индоевропейских языков, изучаемых в школе.

Обучение осетинскому языку (как второму) в основной и полной средней школе должно обеспечивать преемственность с подготовкой учащихся в начальной школе. Данная ступень изучения осетинского языка характеризуется наличием значительных изменений в развитии школьников, так как у них к моменту начала обучения в основной школе существенно расширился кругозор и общее представление о мире. Они уже понимают роль и значение языка как средства общения в условиях поликультурности современного мира, владеют четырьмя основными видами речевой деятельности и обладают специальными учебными и общеучебными умениями, необходимыми для изучения осетинского языка как учебного предмета, а также накопили некоторые знания о правилах речевого поведения на русском и осетинском языках.

В основной школе усиливается роль принципов когнитивной направленности учебного процесса, дифференциации и индивидуализации обучения, большое значение приобретает формирование учебно-исследовательских умений.

Основная школа является важным звеном, которое соединяет все три ступени общего образования и обеспечивает преемственность начальной и основной школы, основной школы и старшей школы. На этой ступени совершенствуются приобретæнные ранее знания, навыки и умения, увеличивается объем используемых учащимися языковых и речевых средств, улучшается качество практического владения осетинским языком, возрастает степень самостоятельности школьников и их творческой активности.

Завершающий уровень школьного образования – средняя общая школа – обеспечивает достижение порогового уровня владения осетинским языком (как вторым), позволяющего выпускникам общаться в устной и письменной формах как с носителями изучаемого осетинского языка, так и с другими лицами, использующими

данный язык как средство общения.

Цели курса

Изучение осетинского языка в основной средней и полной средней школе в соответствии со стандартом направлено на достижение следующих целей:

- развитие и воспитание школьников средствами осетинского языка, в частности: понимание важности изучения осетинского языка как одного из государственных языков Республики Северная Осетия-Алания и потребности пользоваться им как средством общения, познания, самореализации и социальной адаптации;
- создание предпосылок для развития элементарных основ лингвистической компетенции как важной составляющей коммуникативной компетенции;
- воспитание качеств гражданина, патриота; развитие национального самосознания, стремления к взаимопониманию между людьми разных сообществ, толерантного отношения к проявлениям иной культуры, лучшее осознание своей собственной культуры.

Общая характеристика курса

В основной средней школе можно условно выделить два этапа обучения: 5—7 классы и 8—9 классы. На первом этапе придается большое значение повторению, осознанию и закреплению того, что было усвоено в начальной школе, а также дальнейшему развитию приобретенных ранее знаний, умений и навыков.

На втором этапе существенную роль играет помощь учащимся в их самоопределении, основное внимание уделяется развитию ценностных ориентаций учащихся.

Полная средняя школа обеспечивает дальнейшее развитие осетиноязычной коммуникативной компетенции школьников в единстве ее составляющих: языковой, речевой, социокультурной, компенсаторной и учебно-познавательной компетенции; развивает способности к самостоятельному и непрерывному изучению осетинского языка, дальнейшему самообразованию с его помощью;

Курс для основной и полной средней школы построен на взаимодействии трех **основных содержательных линий**:

- коммуникативные умения в основных видах речевой деятельности,
- языковые средства и навыки оперирования ими
- социокультурные знания и умения.

В ходе работы над курсом учащиеся выполняют задания, которые должны создавать условия для их реального общения на осетинском языке (устное и письменное общение с носителями языка) или имитировать общение средствами ролевой игры. В подготовке и проведении этих проектов должны участвовать все учащиеся, но степень и характер участия могут быть разными.

Особенность данного курса заключается и в том, что он дает учителю возможность планировать учебно-воспитательный процесс, исходя из своих реальных потребностей, то есть не связывает его.

Рабочие программы предусматривают блочную структуру учебников. Блоки

выделяются в зависимости от основного объекта усвоения и от тематики текстов, формирующих виды речевой деятельности школьников. Однако деление на блоки достаточно условно, так как их конкретное содержание дает возможность использовать знания и умения, приобретенные при изучении предыдущих тем. Внутри блоков наряду с обязательным материалом встречается факультативный (в виде аутентичных текстов разных жанров, разнообразных заданий), который учитель может предложить учащимся с более высоким уровнем обученности.

Порядок следования блоков определяется содержанием материала, расположенного по мере усложнения и необходимости закрепления тех или иных навыков и знаний.

Впервые в основной школе начинает систематически использоваться аудирование с письменной фиксацией значимой информации, которое является важным учебным умением.

В полной средней школе расширяются, закрепляются и систематизируются языковые знания и умения, расширяется предметное содержание речи применительно к социально-бытовой, учебно-трудовой и социально-культурной сферам общения, осуществляется дальнейшее развитие всех видов осетиноязычной речевой деятельности (говорения, аудирования, чтения, письма) и их совершенствование в целях достижения в конце базового курса обучения порогового уровня коммуникативной компетенции.

Согласно учебному плану в 9 классе отводится 3 часа в неделю, 34 учебные недели (102 часа, в том числе 4 ч. на контрольные работы).

№	Сах. ным.	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Урочы тип	Равзаринаг фарстатæ	Скъоладзауты зонындзинæдтæм домæнтæ
I четверть						
1	1	**Цæй диссаг стут,сæрдыгон бонтæ**	**Зонындзинадтæ райсынып архайд (познавательные)**: информаци агурын тексты, таблицæты, иллюстрациты, схемæты, компьютеры. Кæсыны алыхуызтæй пайда кæнын: фактуалон, æмбæхст хъуыдытæ. Анализ кæнын (сæйраг хъуыды хицæн кæнын, цæмæй арæзт у), хатдзæгтæ кæнын фактты бындурыл. Фæзындтæ æмæ фактты къордтыл дих кæнын. Информаци аразын (пъланы, тексты, таблицæйы, схемæйы хуызы).	Ног темæ ахуыр кæныны урок	Ног чиныгимæ зонгæ кæнын. Чиныгимæ кусын зонын: чингуыты хуызтæ кæрæдзийæиртасын (ахуыргæнæн, наукон, аивадон); чиныджы автор чи у,уый зонын; йæ арæзт ын зонын. Хъæугæ уацмыс куыд зилын хъæуы чиныгмæ.	**Зонын:** чиныджы арæзт (цъар, сæргонд, титулон сыф, иллюстраци) **Арæхсын:** чиныгимæ архайын, зилын æм, хъæугæ уацмыс дзы ссарын
2	1	**Нанайы ахуырганджытæ**	. Фактты, фæзындтæ, абстрактон æмбарынæдтæ кæрæдзиимæ барын. Аххосæгтæ агурын æмæ сын хатдзæгтæ кæнын. Ахуыргæнæджы æххуысæй, кæнæ	Ног темæ ахуыр кæныны урок	Уацмысы жанр зонын. Æдзы рæсугъддзинад æмæ хъæздыгдзинад æмбарын æмæ йын аргъ кæнын. Чиныджы нывмæ гæсгæ чысыл радзырд	**Зонын**: уацмысты сæргæндтæ, жанртæ, сæ авторты нæмттæ, сæ сæйраг мидис, нывмæ гæсгæ

			хибарæй ассоциацитæ агурын, моделтæ аразын.		аразын. Æмдзæвгæ зæрдывæрдæй сахуыр кæнын.	чысыл радзырд аразын.
3	1	**Ахуырæн -афон, улæфтæн-рæстæг**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй.	Ног æрмæг	Уацмысты жанртæ зонын. Æдзы рæсугъддзинад æмæ хъæздыгдзинад æмбарын æмæ йын аргъ кæнын. Радзырдæн сæргонд æвзарын. Æдзон зонинæгтæ бахъуыды кæнын. Текст æмбаргæ каст кæнын. йæ сæйраг хъуыды йын æмбарын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ – уацмысы темæ æмæ сæйраг хъуыды рахицæн кæнынмæ;
4	1	**Равдис дæ зонындзинадтæ**!	Ахуыргæнæджы æххуысæй кæнæ хибарæй архайдæн пълан аразын. Пъланмæ гæсгæ кусын, нысанимæ йæ барын, рæдыдтæ агурын æмæ сæ раст кæнын. Критеритæм гæсгæ нысан сæххæст кæныны къæпхæн сбæрæг кæнын.	Ног æрмæг	Жанр: радзырд. Цæмæн у радзырд? Афæдзы афонты æрдзы ивддзинæдтæ иртасын. Текст хи ныхæстæй дзурын, хæйттыл æй дих кæнын зонын. Прозæ æмæ поэзийы хицæндзинад æмбарын.	– текст хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй ди кæнынмæ, пълан ын аразынмæ - тексты сæйраг хъуыды хицæн кæнынмæ.
5	1	**Стæм ирон æвзаг æмæ æгъдауæй**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактæй æххæст кæнын.	Ног æрмæг	Жанр: радзырд. Фæлмæнзæрдæ æмæ æнæзивæджы тыххæй. Радзырды мидис æмбарын. Иннæ сывæллæтты	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ;-сæйраг мидис;

			Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ. Диалогы архайын: Искæмæ хъусын æмæ йæ фехъусын. Æндæр искæйы позици æмбарын(тексты авторимæ диалогы цæуын).		миниуджытæн аргъ скæнын. Æмбисæндтыл куыст. Ирхæфсæн. Уыци-уыци.	-сæрды мæйты нæмттæ **Арæхсын** – уацмыстæ аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ
6	1	**Стæм ирон æвзæг æмæ æгъдауæй**	Алыхуызон хæстæ сæххæст кæныны тыххæй фысгæ æмæ дзургæ текстæ аразын (хибарæй æмæ ахуыргæнæгимæ). Коммуникативон хæстæ сæххæст кæнынæн алыхуызы ныхасы ситуацитæ аразын. Къæйтты, къордты кусын (лидеры, критикы, æххæстгæнæджы ролы). Конфликттæ мынæг кæнын, баныхас кæнын зонын, барын.	Ног æрмæг	Жанр: аргъау. Сæрды æмæ æмгардзинады тыххæй цы æрмæг рацыдысты, уымæй цы бадардтой сæ зæрдыл. Хи хъуыдытæ радзурын. Цы автортимæ базонгæ сты, кæй бахъуыды кодтой. Чысыл аргъау æрхъуыды кæнын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ текст хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ, пълан саразынмæ
Фæззæг (4 сах.)						
7	1	**Стыр Хуыцау æмæ йæ минæвæрттæ**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын,	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Поэты фæдзæхст æрдз хъахъхъæныны тыххæй.	**Зонын**- уацмысты сæргæндтæ; - жанртæ, авторты нæмттæ;

			алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын. Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын.		Зæрдывæрдæй йæ сахуыр кæнын.	-сæйраг мидис; Фæззæджы мæйты нæмттæ
8	2	**Стыр хуыцау æмæ йæ минæвæрттæ**	Хи æвзæр миниуджытæ зонын æмæ сын дзуапп дæттын(хи æфхæрын зонын, искæйы æфхæрд æмбарын дæхи раконд æвзæр хъуыддаджы тыххæй)	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын, æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Поэты фæдзæхст æрдз хъахъхъæныны тыххæй. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр кæнын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
9	3	**Ирон адæмы традицион бæрæгбæттæ**	Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын. Царды мидæг хорз хъуыддæгтæ аразынил архайын	Сфæлдыстадон куыст	Жанр. Сæйраг хъуыды. Архайæджы митæн аргъ кæнын. Диалогы архайын. Цы зонд амонынц нывтæ? Фæрстытæн дзуапп дæттын. Пълан аразын. Радзырд ныффыссын нывтæм гæсгæ.	**Арæхсын:** нывтæм гæсгæ хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ, пълан саразынмæ, радзырд ныффыссынмæ
10	4	**Хонæм уæ Уациллæйы куывдмæ**	Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ	Ног æрмæг	Жанр: аргъау. Афæдзы афон. Адæймаг æмæ цæрæгойты'хсæн ахаст. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын.	**Зонын**-уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ;

			кæнын зонын. Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын.		Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ.	-сæйраг мидис; Фæззæджы мæйты нæмттæ
Фыдалты æгъдæуттæ						
11	1	**Фыдæлты æгъдæуттæй диссагдæр нæй!**	Дæ райгуырæн бæстæимæ,Уæрæсеимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын æмæ сæ дзурын. Дæхи хуызæн чи нæу, ахæм адæмимæ дзурын зонын, æндæр адæмы хæттыты минæвæрттæн аргъ кæнын. Иумæйаг хи дарыны æгъдæуттæй пайда кæнын зонын, конфликттæй хи хъахъхъæнын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Чи уыд æцæг æхxуысгæнæг? Диалогы архайын. Аив кæсын орфоэпион нормæтæм гæсгæ. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; Фæззæджы мæйты нæмттæ
12	2	**Фыдæлты æгъдæуттæй диссагдæр нæй!**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ факттæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ. Диалогы архайын: Искæмæ	Сфæлдыстадон куыст	Жанр. Сæйраг хъуыды. Архайæджы митæн аргъ кæнын. Диалогы архайын. Цы зонд амонынц нывтæ? Фæрстытæн дзуапп дæттын. Пълан аразын. Радзырд ныффыссын нывтæм гæсгæ.	**Арæхсын:** нывтæм гæсгæ хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ, пълан саразынмæ, радзырд ныффыссынмæ

			хъусын æмæ йæ фехъусын.			
13	3	**Хистæр-зондамонæгкæстæр-æгъдаухæссæг.**	Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын. Царды мидæг хорз хъуыддæгтæ аразынил архайын. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Критикон цæстæнгас химæ. Диалогы архайын: Искæмæ хъусын æмæ йæ фехъусын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Чи уыд æцæг æхххуысгæнæг? Диалогы архайын. Аив кæсын орфоэпион Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; текст хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ, пълан саразынмæ
14	4	**Нарт Нарт уæд уыдысты…**	Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын. Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
15	5	**Адæймаг йе гъдауæй фидауы**	Дæ райгуырæн бæстæимæ,Уæрæсеимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ

			ӕмӕ сӕ дзурын. Дӕхи хуызӕн чи нӕу, ахӕм адӕмимӕ дзурын зонын, ӕндӕр адӕмы хӕттыты минӕвӕрттӕн аргъ кӕнын. Иумӕйаг хи дарыны ӕгъдӕуттӕй пайда кӕнын зонын, конфликттӕй хи хъахъхъӕнын.		ӕмбарын. Поэты фӕдзӕхст ӕрдз хъахъхъӕныны тыххӕй. Зӕрдывӕрдӕй йӕ сахуыр кӕнын.	кӕсынмӕ; ӕмдзӕвгӕ зӕрдывӕрдӕй дзурынмӕ
16	6	**Бирӕ нын цӕрат, нӕ буц хистӕртӕ**	Хи хорз, кӕнӕ ӕвзӕр миниуджытыл сӕттын ӕмӕ сӕ ӕмбарын. Царды мидӕг хорз хъуыддӕгтӕ аразынил архайын. Ӕвзӕрдзинад сӕрмӕ нӕ хӕссын.	Ног ӕрмӕг	Жанр: аргъау. Ӕвзӕрдзинад сӕрмӕ нӕ хӕссын. Адӕймаджы хорз ӕмӕ ӕвзӕр миниуджытӕн аргъ кӕнын Фӕрстытӕн дзуапп дӕттын. Ног дзырдтӕ бахъуыды кӕнын.	**Зонын-** уацмысты сӕргӕндтӕ; -жанртӕ, авторты нӕмттӕ; -сӕйраг мидис; уацмыс аив, раст, ӕмӕ ӕмбаргӕ кӕсынмӕ;
17	7	**Бира нын цӕрат, нӕ буц хистӕртӕ**	Адӕймаджы раконд хъуыддаг адӕймагӕй хицӕн кӕнын зонын, ӕрдзы рӕсугъддзинад ӕмбарын ӕмӕ йӕ хъахъхъӕнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кӕнын зонын. Хи хорз, кӕнӕ ӕвзӕр миниуджытыл сӕттын ӕмӕ сӕ ӕмбарын.	Ног ӕрмӕг	Жанр: аргъау. Афӕдзы афон. Уацмыс хӕйттыл дих кӕнын. Диалог аразын. Адӕймаджы цавӕр миниуджытыл дзырд цӕуы аргъауы? Сабиты адӕмуарзондзинадыл ахуыр кӕнын. Аив кӕсын, орфоэпийы	**Арӕхсын:** нывтӕм гӕсгӕ хи ныхӕстӕй дзурынмӕ, хӕйттыл ӕй дих кӕнынмӕ, пълан саразынмӕ, радзырд ныффыссынмӕ

					нормæтæ хынцгæйæ.	
18	8	**Сабиты кафæн фæз**	Дæ райгуырæн бæстæимæ,Уæрæсеимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын æмæ сæ дзурын. Дæхи хуызæн чи нæу, ахæм адæмимæ дзурын зонын, æндæр адæмы хæттыты минæвæрттæн аргъ кæнын. Иумæйаг хи дарыны æгъдæу	Рефлекси. Контролон урок.	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; Фæззæджы мæйты нæмттæ
2 четверть						
Царды бындур – фæллой кæнын (4 сах.)						
19	1	**Æрсимут ма тымбыл симдæй**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй. **Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы ракондхъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын	Ног æрмæг	Жанр: аргъау. Афæдзы афон. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы аргъауы? Сабиты адæмуарзондзинадыл ахуыр кæнын. Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Хи ныхæстæй дзурын аргъау.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;

			æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.			
20	2	**Акафæм,азарæм хъæлдзæгæй иума!**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ факттæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ. Диалогы архайын: Искæмæ хъусын æмæ йæ фехъусын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
21	3	**Равдис да зонындзинадтæ**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Поэты фæдзæхст æрдз хъахъхъæныны тыххæй. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр кæнын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
22	4	**Фæззæг-нывгæнæг**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -

			адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.		кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
23	1	**Фæззыгон хъæды**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй.	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр кæнын.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
24	2	**Фæззаг рацыдис йæ рады**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ

						кæсынмæ;
25- 26	3-4	**Равдис дæ зонындзинæдтæ**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
27	5	**Ныййарæг зæхх дæуæн æмбал кæм ис!**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактытæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
Зымæг (5 (сах.)						

28	1	**Ныййараг захх,дауан амбал кам ис!**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
29	2	**Уарз да баста,зон да баста!**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ факттæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.	Сфæлдыстадон куыст	Жанр. Сæйраг хъуыды. Архайæджы митæн аргъ кæнын. Диалогы архайын. Цы зонд амонынц нывтæ? Фæрстытæн дзуапп дæттын. Пълан аразын. Радзырд ныффыссын нывтæм гæсгæ.	**Арæхсын:** нывтæм гæсгæ хи ныхæстæй дзурынмæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ, пълан саразынмæ, радзырд ныффыссынмæ
30	3	**Æрдз нæ дарæг,мах-йæ хъахъхъæнаг**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
31	4	**Ирыстоны**	**Коммуникативон универсалон**	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ,	**Зонын:** куыд

		Административон дих	**архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.		сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Ногбон Ирыстоны куыд цæуы, ууыл ныхас. Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ.	бæрæг кæнынц Ирыстоны Ногбон. сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
3 четверть						
32	1	**Алцы зонын дæр хорз у**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы ракондхъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын. **Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;

			Критикон цæстæнгас химæ.			
33	2	**Географийы урок**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
34	3	**Балц Ирыстоны зæххыл**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
35	4	**Уастырджийы бæрæгбон**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ мбаргæ кæсынмæ;
36	5	**Уастырджийы**	**Удгоймагон универсалон**	Ног æрмæг	Уацмысы жанр.	**Зонын-** уацмысы

		бæрægбон	**архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.		Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
37	6	**Алцы зонын дæр хорз у**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
38	7	**Равдис дæ зонындзинæдтæ**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
39	8	**Ахуыры фæндæгтыл-размæ!**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг

			агурын æмæ æвæрын (урокæн, проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæй		хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
40	9	**Фыццаг ирон скъола**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
41	10	**Фыццаг ирон скъола**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ.
4 четверть						
Чиныг-зонды суадон						

42	1	**Чиныг-ахуыргæнаг**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ факттæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ.
43	2	**Гæбилы чиныг**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ.
44	3	**Чиныг-зонды суадон**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ног дзырдтæ бахъуыды кæнын.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; Нарты каджыты сæйраг хъайтарты; кадæджы сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ.
Ахуыры барзандтам						
45	1	**Фæндараст ахуыры**	**Удгоймагон универсалон**	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ.	**Арæхсын** –

		бæрзæндтæм!	**архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.		Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр	уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
46	2	**Фæндараст ахуыры бæрзæндтæм!**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын. **Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
Равдис да зоныдзинадта						
47	1	**Алцы зонын дæр хорз у**	**Регулятивон универсалон архайд:** Нысан æвæрын, проблемæ агурын æмæ æвæрын (урокæн,	Ног æрмæг	Жанр: æмдзæвгæ. Уацмысты жанртæ зонын. Æмдзæвгæйы мидис æмбарын. Адæймаджы	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;

			проектæн) ахуыргæнæгимæ æмæ хибарæй. Нысан сæххæст кæныны фæрæзтæ агурын къордты кусгæйæ, кæнæ ахуыргæнæджы æххуысæ		хуыздæр миниуджытыл ахуыр кæнын скъоладзауты. Зæрдывæрдæй йæ сахуыр	æмдзæвгæ зæрдывæрдæй дзурынмæ
48	2	**Равдис дæ зонындзинæдтæ**	**Коммуникативон универсалон архайд:** Хи хъуыдытæ искæмæн дзурын, аргументтæ æмæ сæ фактæй æххæст кæнын. Хи хъуыдытæ аивынмæ цæттæ уæвын, контр аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Зонын-** уацмысы сæргонд; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис; уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;
49	3	**Æгас цу,зымæг!**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Ног æрмæг	Уацмысы жанр. Темæ, сæйраг хъуыды. Уацмыс хæйттыл дих кæнын. Диалог аразын. Адæймаджы цавæр миниуджытыл дзырд цæуы радзырды? Аив кæсын, орфоэпийы нормæтæ хынцгæйæ. Æмбисæндтыл куыст.	**Арæхсын** – уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ; **Зонын-** уацмысы сæргонд; - жанртæ, авторты нæмттæ; -сæйраг мидис;

50	4	**Рабæлццон та зымæг…**	**Удгоймагон универсалон архайд (личностные):** Адæймаджы ракoнд хъуыддаг адæймагæй хицæн кæнын зонын, æрдзы рæсугъддзинад æмбарын æмæ йæ хъахъхъæнын зонын, алыхуызон ситуациты йын аргъ кæнын зонын.	Рефлекси. Контролон урок.	Æвзæрдзинад сæрмæ нæ хæссын. Адæймаджы хорз æмæ æвзæр миниуджытæн аргъ кæнын. Фæрстытæн дзуапп дæттын.	**Зонын-** уацмысты сæргæндтæ; -жанртæ, авторты нæмттæ;-сæйраг мидис;уацмыс аив, раст, æмæ æмбаргæ кæсынмæ;